

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 30 december 2010

Mål nr

Ö 5765-09

KLAGANDE

K-AKs konkursbo

Konkursförvaltare: Advokat JH

Ombud: Advokat OL

MOTPART

Borås Elnät AB, 556527-5582

Box 1714

501 17 Borås

Ställföreträdare: TK

SAKEN

Säkerhetsåtgärd enligt 15 kap. 3 § rättegångsbalken

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Hovrätten för Västra Sveriges beslut 2009-12-03 i mål Ö 4528-09

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avskriver målet.

Högsta domstolens förordnande den 17 december 2009 ska inte längre gälla.

Med ändring av hovrättens beslut förpliktar Högsta domstolen Borås Elnät AB att ersätta K-AKs konkursbo för rättegångskostnad i hovrätten med 31 250 kr, inklusive mervärdesskatt, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 3 december 2009 till dess betalning sker.

Högsta domstolen förpliktar Borås Elnät AB att ersätta K-AKs konkursbo för rättegångskostnad i Högsta domstolen med 62 500 kr, inklusive mervärdesskatt, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens beslut till dess betalning sker.

YRKANDEN M.M. I HÖGSTA DOMSTOLEN

K-AKs konkursbo har återkallat sin talan om omedelbart tillhandahållande enligt 15 kap. 3 § rättegångsbalken och yrkat ersättning av Borås Elnät AB för rättegångskostnader avseende ombudsarvode i hovrätten med 31 250 kr och i Högsta domstolen med 62 500 kr, allt inklusive mervärdesskatt.

Borås Elnät AB, som inte haft något att erinra mot återkallelsen, har bestritt ersättningsyrkandena och har inte vitsordat något belopp som skäligt i och för sig samt yrkat att vardera parten ska bära sin kostnad.

Högsta domstolen har den 17 december 2009 enligt 15 kap. 5 § tredje stycket rättegångsbalken förordnat, till dess slutligt beslut i målet förelåg eller annat förordnades, att Borås Elnät AB skulle överföra el till den byggnad på fastigheten X 14:6 som omfattades av käromålet.

SKÄL

1. Borås Elnät AB levererade el till K-AKs villabostad. Efter det att K-AK satts i konkurs erbjöds konkursboet att inträda i hans avtal med bolaget. Boet avböjde erbjudandet. Sedan bolaget avbrutit elöverföringen, begärde konkursboet att få teckna nytt avtal eller att bolaget återinkopplade anläggningen enligt K-AKs avtal mot att konkursboet övertog betalningsansvaret från dagen för återinkopplingen. Bolaget uppställde emellertid som villkor att boet betalade K-AKs elräkningar.
2. Konkursboet väckte då talan mot bolaget och yrkade att tingsrätten skulle förelägga detta att vid vite teckna avtal med konkursboet om tillhandahållande av el, alternativt återinkoppla anläggningen, mot att konkursboet övertog betalningsansvaret för anläggningen från samma dag som återinkopplingen ägde rum. För att förhindra frysskador på byggnaden yrkade konkursboet också att tingsrätten med stöd av 15 kap. 3 § rättegångsbalken skulle förelägga bolaget att omedelbart tillhandahålla el i enlighet med dess talan i målet (jfr NJA 2003 s. 613).

3. Tingsrätten avslag yrkandet om omedelbart tillhandahållande. Hovrätten har avslagit konkursboets överklagande av tingsrättens beslut. Högsta domstolen meddelade prövningstillstånd och biföll med stöd av 15 kap. 5 § tredje stycket rättegångsbalken, utan att bolaget beretts tillfälle att yttra sig, konkursboets yrkande om överföring av el till dess slutligt beslut i målet förelåg eller annat förordnades.
4. Sedan bolaget inkommit med svarsskrivelse har konkursboet – med hänvisning till att det överlätit huset med tillträde för den nye innehavaren och boet därför inte längre hade något intresse av överföring av el till detta – återkallat sin talan om omedelbart tillhandahållande enligt 15 kap. 3 § rättegångsbalken. Till följd av återkallelsen ska målet i Högsta domstolen avskrivas och rättegångskostnaderna i detta mål regleras.
5. Det saknas anledning att upphäva underinstansernas beslut att avslå yrkandet om omedelbart tillhandahållande, eftersom ett sådant upphävande inte skulle fylla någon funktion. Frågan om rättegångskostnad vid tingsrätten ska avgöras av den domstolen i samband med att målet där avslutas. Eftersom den i hovrätten förda talan återkallats i själva saken – i hovrätten och Högsta domstolen har målet varit begränsat till boets talan om omedelbart tillhandahållande – ska emellertid frågan om rättegångskostnader där omprövas nu.
6. Enligt 18 kap. 5 § andra stycket rättegångsbalken ska en part som återkallar sin talan ersätta motparten för hans rättegångskostnad, om inte särskilda omständigheter föranleder att ersättningsskyldigheten bestäms på annat sätt. Enligt förarbetena till bestämmelsen ska den som återkallar sin talan i allmänhet förpliktas att ersätta motpartens rättegångskostnader. Regeln bör, uttalas det, dock inte vara utan undantag. Särskilt gäller detta

när käranden återkallar sin talan på grund av att svaranden efter talans väckande fullgjort det anspråk som görs gällande i rättegången. Om käranden i ett mål om utfående av en lös sak återkallar sin talan därför att denna förstörts genom en olyckshändelse under rättegången eller eljest sådana omständigheter inträtt under rättegången att ett vidhållande av talan skulle vara ändamålslost och det kan antas att kärandens talan skulle ha bifallits, sägs anledning också kunna föreligga att kvitta kostnaderna eller i något fall tillerkänna käranden gottgörelse för sina kostnader. (NJA II 1943 s. 231.)

7. Om återkallelsen i en högre rätt avser den talan i underinstansen eller underinstanserna som föranlett det överklagade avgörandet, bör även rättegångskostnaderna i dessa instanser fördelas efter vad som följer av bestämmelsen. Ifall käranden t.ex. överklagar en tingsrättsdom varigenom hans betalningsyrkande ogillats och han därefter återkallar sin talan till följd av att motparten betalat det yrkade beloppet, bör hovrätten sålunda i allmänhet tillerkänna honom ersättning för hans rättegångskostnader såväl i hovrätten som vid tingsrätten.

8. Som framhållits är i överrätterna nu fråga endast om konkursboets yrkande om omedelbart tillhandahållande enligt 15 kap. 3 § rättegångsbalken. Det innebär att enligt 18 kap. 15 § andra stycket rättegångsbalken ska frågan om rättegångskostnader i dessa domstolar avgöras av Högsta domstolen med utgångspunkten att den frågan utgör själva saken, alltså inte den talan (bolagets kontraherings- och leveransplikt) som utgör själva saken i tingsrätten.

9. Om i ett mål, där ett yrkande om en säkerhetsåtgärd (varmed här och i det följande förstås alla åtgärder enligt 15 kap. 3 § rättegångsbalken) utgör

själva saken, det anspråk som den yrkade åtgärden avser att säkerställa frivilligt fullgörs av svaranden efter att talan inletts men innan domstolen fattat något beslut i frågan, och det leder till att kärandens säkerhetsintresse är tillgodosett varför han återkallar sin talan, bör i linje med de i punkt 6 ovan återgivna förarbetsuttalandena svaranden i regel förpliktas att ersätta kärandens rättegångskostnader. Frågan nu är om det också bör vara ordningen när fullgörandet har sin grund i att domstolen bifallit yrkandet om säkerhetsåtgärd interimistiskt.

10. Om kärandens talan går ut på att svaranden ska fullgöra eller underlåta något, och domstolen beslutar om en åtgärd enligt 15 kap. rättegångsbalken för att säkerställa det intresse som för talan går ut på, kan någon gång svarandens efterkommande av den beviljade säkerhetsåtgärden visa sig tillräckligt för att käranden ska uppnå syftet med sin talan i själva saken. I sådana fall bör inte svarandens handlande utan vidare anses utgöra en sådan omständighet som avses i 18 kap. 5 § andra stycket rättegångsbalken, eftersom det har varit tvunget och inte frivilligt. Närmare till hands ligger att domstolen, om inte målet slutförs därför att svaranden begär att käromålet ska ogillas, på befintligt processmaterial tar ställning till kärandens talan och låter det ställningstagandet bli bestämmande för rättegångskostnadsfördelningen. Att yrkandet om säkerhetsåtgärd bifallits hindrar inte att en sådan bedömning kan utfalla i att kärandens talan skulle ha ogillats, trots att bedömningsunderlaget är detsamma som det som legat till grund för beslutet om säkerhetsåtgärd. Det följer av att det räcker med att käranden har visat sannolika skäl för sin talan för att ett yrkande om säkerhetsåtgärd ska bifallas.

11. När målet inte omfattar mer än ett yrkande om en säkerhetsåtgärd – såsom här är fallet i överrätterna – och ett interimistiskt bifall till det

yrkandet visar sig tillräckligt för att käranden ska uppnå syftet med sin talan ställer sig saken emellertid litet annorlunda i främst två hänseenden. För det första är principerna för domstolens ställningstagande till om en yrkad säkerhetsåtgärd ska bifallas desamma vid den interimistiska som vid den slutliga prövningen. Under oförändrade sakförhållanden ska alltså det slutliga beslutet i regel utfalla på samma sätt som det interimistiska. För det andra kan ändrade förhållanden under mellantiden föranleda att behovet av säkerhetsåtgärden faller och att domstolens slutliga ställningstagande till den yrkade säkerhetsåtgärden därför blir ett annat än vad som följer av det interimistiska beslutet. Det sagda talar för att i den diskuterade situationen låta domstolens interimistiska bedömning bli styrande i rättegångskostnads-hänseende.

12. Att obetingat låta den interimistiska bedömningen bestämma rättegångskostnadsfördelningen är emellertid inte förenligt med allmänna processrättsliga principer, eftersom den bedömningen gjorts utan att svaranden hörts. Därför bör domstolen ha att pröva, om vad svaranden sedermera anfört borde ha föranlett en annan bedömning av det interimistiska yrkandet. Om så inte är fallet saknas det emellertid i allmänhet skäl att inte låta det interimistiska ställningstagandet bli styrande för fördelningen av rättegångskostnaderna.

13. Det i punkterna 11 och 12 anförda kan sammanfattas sålunda. Om i ett mål, som endast angår säkerhetsåtgärd, yrkandet om en sådan åtgärd bifalls interimistiskt och svarandens fullgörande i enlighet med det beslutet är eller visar sig vara tillräckligt för att tillgodose kärandens säkerhetsintresse, varför denne återkallar sin talan, bör i regel ersättningsskyldigheten bestämmas som om käranden varit vinnande part, förutsatt att vad svaranden sedermera anför inte föranleder en annan bedömning av det interimistiska yrkandet.

14. Konkursboets syfte med yrkandet om omedelbart tillhandahållande har varit att el skulle levereras – utan att boet behövde infria gäldenärens skulder till bolaget – till dess lagakraftgående dom i den fråga som utgör själva saken i tingsrätten (bolagets kontraherings- och leveransplikt) meddelades eller behovet av leverans till konkursboet dessförinnan upphörde genom att huset såldes som ett led i konkursavvecklingen. Med bolagets fullgörande av det interimistiska beslutet har det syftet uppnåtts. Vad bolaget sedermera anfört är inte av sådant slag att det borde ha påverkat det ställningstagande av domstolen som låg till grund för beslutet.

15. Av det sagda följer att bolaget ska ersätta konkursboet för rättegångskostnader i hovrätten och Högsta domstolen. Yrkade belopp får anses skäliga.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Leif Thorsson, Torgny Håstad (referent, skiljaktig), Per Virdesten, Stefan Lindskog (tillägg) och Agneta Bäcklund

Föredragande revisionssekreterare: Susanne Allgårdh

**BILAGA TILL
PROTOKOLL**
2010-08-24

Mål nr
Ö 5765-09

SKILJAKTIG MENING

Referenten, justitierådet Torgny Håstad är skiljaktig och anför:

”Även om förutsättningarna för bifall till ett yrkande enligt 15 kap. rättegångsbalken om omedelbar fullgörelse är desamma vid en slutlig prövning och vid en interimistisk prövning innan motparten yttrat sig (se majoriteten p. 11), bör domstolen göra en ny bedömning vid den slutliga prövningen, oberoende av om motpartens yttrande tillfört nya rättsliga argument. Rättsliga argument ska beaktas ex officio. Ifall talan inte har återkallats och utgör själva saken följer det redan av domförhetsreglerna (se 3 kap. 5 § rättegångsbalken) att den slutliga prövningen måste vara obunden av en tidigare prövning. Men också om den slutliga prövningen bara är prejudiciell för fördelning av rättegångskostnaderna vid avskrivning efter en återkallelse, varvid domstolen är domför med lika många ledamöter som vid den interimistiska bedömningen, bör bedömningen vara självständig.

Eftersom K-AKs konkursbos talan blivit ändamålslös genom försäljningen, får konkursboet – fastän det inte är självklart, se betänkandet – anses ha rätt till ersättning för sina rättegångskostnader, om konkursboet skulle ha fått bifall till sin talan i Högsta domstolen om omedelbar fullgörelse ifall denna talan inte hade återkallats (se majoriteten p. 6). Då konkursboet

inte ställt säkerhet för den skada som kan tillfogas elbolaget, krävs det enligt 15 kap. 6 § andra meningen rättegångsbalken emellertid att konkursboet visat synnerliga skäl för sitt anspråk till den talan som ligger kvar i tingsrätten (med bortseende från att även denna talan kan ha blivit desert), alltså skyldighet för elbolaget att teckna avtal med konkursboet eller att återinkoppla anläggningen på grund av avtalet med K-AK mot att konkursboet övertar betalningsansvaret från den dag återinkopplingen äger rum. Den förestående prövningen ska, enligt vad som anförts ovan, vara obunden av den prövning som Högsta domstolen gjorde vid det interimistiska förordnandet om omedelbar fullgörelse.

I princip har ett konkursbo – vare sig boet anses vara förvaltare av konkursgäldenärens tillgångar (se 1 kap. 1 § konkurslagen) eller anses som juridisk person universalsuccedera i dessa – inte bättre rätt mot konkursgäldenärens medkontrahenter i bestående avtal än vad konkursgäldenären har. Det betyder att medkontrahenten i princip kan framställa alla invändningar mot fortsatt egen prestationsskyldighet som vore möjliga att framställa mot konkursgäldenären vid krav från denne. Om medkontrahenten kan häva avtalet enligt de regler som är tillämpliga i förhållande till konkursgäldenären, har hävningsrätten ansetts gälla också mot konkursboet (se NJA 1989 s. 206 rörande förverkande av nyttjanderätt; jfr NJA 1916 s. 154 och 1996 s. 368 rörande kvittning i konkurs).

Med stöd av den angivna principen kan en medkontrahent ofta framtvunga full betalning av en oprioriterad konkursfordran avseende prestationer till gäldenären före konkursen som villkor för att ett konkursbo ska få framtida

fullgörelse av avtalet, även om konkursboet är berett att utge fullt vederlag för vad medkontrahenten presterar efter konkursbeslutet och även om medkontrahenten genom en hävning inte skulle få tillbaka något som ger honom täckning för konkursfordringarna. Sålunda kan en hyresvärd inte få hyra för förfluten tid genom att efter hävning hyra ut fastigheten eller lägenheten till någon annan, och förbrukad el kan inte heller återställas. I oss närliggande rättssystem har principen om likabehandling i konkurs och intresset av att rörelser kan rekonstrueras fått ett starkare stöd, så att medkontrahenten i sådana fall måste fullgöra enligt avtalet, om konkursboet är berett att utge fullt vederlag för de nya prestationerna (medan konkursfordringarna får bevakas i konkursen). Samma uppfattning har framförts i svensk doktrin (utförligast Mikael Möller, *Konkurs och kontrakt*, 1988, särskilt s. 105 ff. och 506 ff. med hänvisningar till norsk, dansk och tysk rätt; se även bl.a. Torgny Håstad, *Sakrätt avseende lös egendom*, 1996, s. 398 ff.), men det finns också förespråkare för grundsynens obegränsade genomslag även vid konkurs (se senast Jenny Söderlund i *Festskrift till Gertrud Lennander*, 2010, s. 295 ff. med rikhaltiga hänvisningar). (Om frågorna, se även UNCITRAL, *Legislative Guide to Insolvency Law*, 2005, p. 109–147, särskilt p. 118, 119 och 130 samt rekommendationerna 70 och 79.)

Principen i NJA 1989 s. 206 står inte i överensstämmelse med regleringen i köplagen (1990:931), där konkursboet enligt 63 § har rätt att inträda i konkursgäldenärens avtal. Detta borde vid successiva leveranser betyda att medkontrahenten måste godta att konkursboet inträder bara beträffande de leveranser som ska ske i framtiden, eftersom medkontrahenten enligt 56 § inte kan häva beträffande dessa när det på grund av konkursboets inträdesför-

klaring saknas anledning att anta att dröjsmål med betalningen som ger rätt till hävning kommer att upprepas. Det kan noteras att redan Almén ansåg att konkursboets inträdesrätt är tvingande, trots att köplagen i allmänhet är dispositiv (se Köp och byte av lös egendom, 4 uppl. 1960, § 39 not 143; så även UNCITRAL p. 118 och rekommendation 70). I lagen om företagsrekonstruktion (1996:764) – som alltså införts efter rättsfallet NJA 1989 s. 206 – har den insolventa sidan (rekonstruktionsgäldenären) fått en generell rätt att kräva fullföljd av bestående avtal genom att motparten fullgör sina framtida prestationer på villkor att rekonstruktionsgäldenären fullgör eller ställer säkerhet för sina motsvarande prestationer (2 kap. 20 §). Eftersom långt fler rekonstruktioner sker i konkurs än enligt lagen om företagsrekonstruktion, framstår det som naturligt att företagsrekonstruktionslagens bestämmelser i detta avseende får motsvarande tillämpning till konkurs. Detta har även föreslagits i SOU 2001:80 Gäldenärens avtal vid insolvensförfaranden och i SOU 2010:2 Ett samlat insolvensförfarande.

Fastän en inträdesrätt för konkursboet kan leda till att medkontrahenten får ett incitament att med stöd av bestämmelser om anteciperat dröjsmål häva avtal innan det blir konkurs och denna rättshandling kan vara svår att återvinna enligt 4 kap. 5 § konkurslagen, utgår jag med stöd av ovanstående från att K-AKs konkursbo *enligt allmänna regler* hade rätt att kräva fortsatta elleveranser enligt K-AKs avtal utan att behöva åta sig massaansvar för konkursfordringarna.

Enligt allmänna regler är den insolventa sidan emellertid skyldig att inom skälig tid efter förfrågan ge medkontrahenten besked om huruvida fullföljd

krävs, eftersom medkontrahenten annars kan behöva förfoga över tillgången eller produktionsresursen på annat sätt. K-AKs konkursbo har emellertid på elbolagets förfrågan någon månad efter konkursbeslutet avböjt att inträda i kontraktsförhållandet. Det har inte utretts eller ens påståtts att elbolaget vid detta tillfälle uppställt ett villkor om att konkursboet måste infria förfallna konkursfordringar. Det är möjligt (se nedan) att elbolaget skulle ha uppställt detta villkor, om boet förklarat att det ville inträda i avtalet, men frågan aktualiserades inte eftersom konkursboet avböjde. Enligt allmänna regler saknar K-AKs konkursbo därmed rätt att senare kräva fullgörelse av avtalet.

Detsamma gäller om elbolaget hävt avtalet före konkursen. Då finns det inte längre något avtal att inträda i, och hävningen kan som nämnts vara svår att återvinna. Emellertid har ingen part i målet påstått att elbolaget har hävt avtalet med konkursgäldenären. Tvärtom har elbolaget framhållit att K-AK inte avflyttat och att denne inte sagt upp sitt elavtal. När elbolaget stängde av strömmen tre månader efter konkursboets besked om att det inte ville inträda, ska det därför bara ses som ett avbrott av elleveransen i ett bestående avtal med K-AK.

Konkursboet har i stämningsansökan förklarat att det inte förmår att ställa säkerhet för den skada som kan tillfogas motparten genom fortsatt fullgörelse. Elbolaget har dock även krävt förskottsbetalning från konkursboet. Enligt 2 kap. 20 § lagen om företagsrekonstruktion ska den insolventa sidan på motpartens begäran fullgöra sina motsvarande skyldigheter, om tiden för motpartens fullgörelse är inne. Detsamma gäller enligt 63 § köplagen. Enligt 12 kap. 31 § jordabalken är det däremot tillräckligt att konkursboet, om konkursgäldenären tillträtt en lokal, antingen ställer säkerhet inom en månad efter anfordran eller inom samma tid

förklarar sig vilja svara för konkursgäldenärens skyldigheter under hyrestiden. I de ovan nämnda offentliga utredningarna föreslås att konkursboet måste betala eller ställa säkerhet om tiden är inne för motpartens nya prestation (3 kap. 13 § respektive 3 kap. 14 § konkurslagen). Varken lagen om företagsrekonstruktion, köplagen eller lagförslagen nöjer sig alltså med att konkursboet utfäster sig att betala. De allmänna reglerna om ett konkursbos rätt till inträde i konkursgäldenärens avtal får därför anses innebära medkontrahenten kan kräva vederlaget i förskott eller säkerhet för vederlaget innan han fortsätter att fullgöra avtalet. K-AKs konkursbo saknar därför även av denna anledning rätt att enligt allmänna regler inträda i konkursgäldenärens avtal.

Frågan blir därmed om det gäller en särskild regel *vid krav på leverans av el och motsvarande nyttigheter* – där leverantören ibland har ett monopol – så att ett konkursbo kan kräva fullföljd av gäldenärens avtal, eller kräva ett eget abonnemang, utan att behöva betala i förskott eller ställa säkerhet, även om konkursgäldenären är i sådant väsentligt dröjsmål att leverantören enligt tillämpliga kontraktsregler har rätt att häva eller innehålla fortsatta leveranser (se härom Möller, a.a. s. 146 ff. med hänvisningar).

Enligt 3 kap. 9 § ellagen (1997:857) är den som har nätkoncession skyldig att på skäliga villkor överföra el för annans räkning. I 11 kap. 3 och 4 §§ samma lag finns en bestämmelse om avbrytande av elleverans till konsument. Huvudregeln är att avbrott får ske om konsumenten gjort sig skyldig till ett väsentligt avtalsbrott. Överföringen får dock inte avbrytas om omständigheterna ger anledning att befara att ett avbrott skulle medföra ej obetydlig personskada eller omfattande sakskada.

Såvitt gäller återupptagande av elleverans finns inga bestämmelser i ellagen. I de allmänna avtalsvillkoren för anslutning av elektriska anläggningar till elnät och överföring av el till sådana anläggningar tillhöriga konsumenter (NÄT 2009 K, utarbetade av Svensk Energi efter överenskommelse med Konsumentverket) anges i punkten 6.5 att återinkoppling sker först då konsumenten uppfyllt samtliga sina förpliktelser enligt avtalet samt betalat skälig ersättning för elnätsföretagets kostnader som föranletts av åtgärder för fränkoppling och återinkoppling.

Tidigare fanns frågan om ett konkursbos rätt att inträda i en konkursgäldenärs elabonnemang reglerad i lagen (1920:474) med vissa bestämmelser om registrering av elektriska anläggningar samt om rätt till elektrisk kraft m.m. Denna lag avsåg endast fallet då elleverantören i egenskap av fastighetsägare åtagit sig att leverera el. I 22 § föreskrevs att tillhandahållandet av el fick avbrytas vid abonnentens konkurs intill dess betryggande säkerhet ställdes för gäldande av den utgående avgiften och avtalets fullgörande i övrigt. Vidare angavs att, om konkursboet underlät att inom en månad efter begäran ställa säkerhet avseende tiden från konkursbeslutet och intill sex månader från bevakningstidens utgång, avtalet skulle anses hävt vid utgången av bevakningstiden. Konkursboet hade alltså rätt till fortsatta leveranser, om det efter anfordran ställde säkerhet för de fortsatta leveranserna, men boet behövde inte betala uppkomna konkursfordringar.

Bestämmelsen upphävdes i samband med tillkomsten av jordabalken 1970. Enligt den bakomliggande eldistributionsutredningen (SOU 1968:39 s. 155) hade bestämmelserna inte tillämpats i nämnvärd utsträckning och reglerades förhållandena normalt i detalj genom avtal. För det fall att fråga om brott mot

distributionsplikt förelåg antogs att distributören inte skulle åläggas att återuppta leveransen med mindre säkerhet förelåg för att distributören ej skulle lida förlust av den anledningen att abonnenten kommit på obestånd. I propositionen anfördes att frågor vid konkurs kunde beaktas i samband med frågor om distributionsplikt (prop. 1970:145 s. 300).

När elöverföringen avbröts till K-AKs byggnad förelåg ingen risk för personskada eller omfattande sakskada. De allmänna avtalsvillkoren ger inte K-AK, och därmed inte heller hans konkursbo, rätt till återinkoppling utan att uppkomna fordringar m.m. först betalas. Ellagen innehåller visserligen en plikt för nätkoncessionshavaren att sluta avtal på skäliga villkor, men det kan betvivlas att ett konkursbo vad gäller rätten till avtal ska ses som en från konkursgäldenären fristående avtalspart, fastän konkursboet i vissa andra sammanhang behandlas som en juridisk person. Huruvida ett konkursbo begär fullföljd av gäldenärens avtal eller ingående av ett nytt avtal med boet som part torde därför inte påverka bedömningen. Det är inte självklart att ellagens kontraheringsplikt medför att en abonnents konkursbo, med avvikelse från allmänna regler, har rätt att – t.o.m. efter ett avböjande – fordra fullgörelse för framtiden utan att behöva betala dessa leveranser i förskott eller ställa säkerhet för betalningen av dem.

Sammanfattningsvis har K-AKs konkursbo inte visat synnerliga skäl för sitt huvudsakliga anspråk i tingsrätten. I enlighet med elbolagets yrkande ska vardera parten därför stå sina egna rättegångskostnader i Högsta domstolen.

**BILAGA
TILL
PROTOKOLL
2010-08-24**

Mål nr
Ö 5765-
09

TILLÄGG

Justitierådet Stefan Lindskog tillägger:

”Med min syn på hur kostnadsfrågan ska bedömas i hovrätten och Högsta domstolen blir det inte aktuellt att pröva om konkursboet hade rätt till fortsatt leverans av el utan att behöva svara för konkursgäldenärens skulder till leverantören. Vad som gäller i det hänseendet är emellertid av stor praktisk betydelse och rättsläget sådant det framstår i praxis otillfredsställande. Jag delar i frågan i det väsentliga den uppfattning justitierådet Torgny Håstad uttryckt i sin skiljaktighet.”